

XS051 Teorie výchovy a řešení výchovných problémů (tematické zaměření jednotlivých lekcí)

Středa: 13:00 – 15:00 – učebna č. Z6 (doc. PhDr. Stanislav Střelec, CSc.
e-mail: střelec@ped.muni.cz)

22.2. Organizační záležitosti. Obsahové zaměření. Studijní požadavky.

Výchovné působení školy. (In Střelec, S. (ed) (2011) Studie z teorie a metodiky výchovy II. Brno: MU, – str.9-15.)

Profilující otázky: Změnila se podle vás česká základní škola od dob školní docházky vašich rodičů? V čem se změnila? V čem spočívá podstata těchto změn? Které individuální a sociální okolnosti vyvolávají potřebu těchto změn?

1.3. Socializace, výchova a vzdělávání ve škole. Hodnoty v kurikulu ZŠ. Analýza průřezových témat v RVP.

(Rámcový vzdělávací program pro gymnázia (RVP G). Praha: VÚP, 2007
(str. 5 -96).

Profilující otázky:

1. Které cíle RVP považujete za nejnáročnější (nejobtížněji splnitelné) a proč? Pro které kompetence žáka má podle vašeho názoru a zkušeností současná česká základní škola lepší podmínky a pro které naopak podmínky horší? (RVP G, str. 8 -11).

2. Charakterizujte stručně každé z průřezových témat (RVP G , str. 65-81).

3. Aleš Máchal: O některých mýtech v environmentální výchově, 9-13. ⇒
(Vybrané problémy z článku - Časopis Komenský –viz příloha)

8.3. Škola ve společnosti: reprodukce sociálních (ne)rovností ve škole.

Analýza a interpretace dat z publikace Katrňák, T. (2004). Odsouzení k manuální práci: vzdělanostní reprodukce v dělnické rodině. Praha: Sociologické nakladatelství.

Profilující otázky:

1. Jak autor zkoumá vztah mezi rodinným původem (sociální nerovností) a školní selekcí v české společnosti? Které položky (parametry) jsou předmětem jeho výzkumného zájmu? (Viz Katrňák)

2. V čem se projevují nejvýznamnější rozdíly ve vztahu dětí a rodičů ke škole a vzdělávání v rodinách dělníků a vysokoškoláků? (Viz Katrňák)

15.3. Kázeň, autorita a moc ve školní třídě.

Analýza a interpretace dat z publikace Vlčková, K., & Lojdová, K. (2015).

Z posluchárny za katedru: mocenské vztahy ve výuce studentů učitelství. Brno: MuniPress.

Profilující otázky:

1. Michal Rigel: Vývoj kázeňských postihů na školách v českých zemích aneb Vyhánění metla dětí z pekla? 12–16.⇒ (Časopis Komenský –viz příloha)

2. Jak souvisí fenomén moci se školním prostředím? (Viz Vlčková & Lojdová – str.22-30)

.....

3. V čem spočívá podstata legitimní, donucovací, odměňovací, referenční a expertní báze moci? (Viz Vlčková & Lojdová – str. 36 -47)

.....

4. První zkušenosti studentů učitelství se samostatnou výukou ((Viz Vlčková & Lojdová – str.178 – 186)

.....

22.3. Moc ve školní třídě: mocenské konstelace.

Analýza a interpretace dat z publikace Šedová, K. (2011). Mocenské konstelace ve výukové komunikaci. *Studia pedagogica*, 16 (1), 89-118.(Teoretická východiska)
(V čem se liší mocenská agenda učitelů od mocenské agendy žáků a jaké jsou jejich konkrétní projevy? Jak autorka interpretuje typologii mocenských konstelací jako vztahových vzorců vznikajících v interakci mezi učitelem žáky a jaké závěry pro edukační praxi je z toho možné vyvodit?)

Profilující otázky:

1. Mocenské konstelace ve výuce I:

Když žáci učitelům „zobou z ruky“, 13-15. ⇒ (Časopis Komenský –viz příloha)

.....

2. Mocenské konstelace ve školní třídě II: Když učitelé hrají přesilovku, 17–20.⇒ (Časopis Komenský –viz příloha)

.....

3. Mocenské konstelace ve školní třídě III: Když moc cirkuluje po třídě, 21–23.⇒ (Časopis Komenský –viz příloha)

.....

5. Mocenské konstelace ve školní třídě IV: Když nastane tahanice, 28–31.⇒ (Časopis Komenský –viz příloha)

.....

29.3. Nespoupráce a rezistence žáků.

Analýza a interpretace dat z publikace Lojdová, K. (2015). Není nekázeň jako nekázeň: rezistentní chování žáků jako projev moci ve školní třídě. *Orbis scholae*, 9(1), 113–117.
(Jaké jsou nejčastější typy rezistentního chování žáků a v čem mohou být uvedené poznatky prospěšné studentům učitelství?)

Symposium k publikaci Marie- Thérèse Auger & Christiane Boucharlat (2005). Učitel a problémový žák. Strategie pro řešení problémů s kázní a učením. Praha: Portál.

Profilující otázky:

1. Jaké jsou důvody „problémového“ chování žáků? (str.15- 28).

.....

2. Proč jsou některé třídy „problémové“? (str. 29-36).

.....

3. Vztah učitele k „problémovým“ žákům?

.....

4. *Jak lépe vycházet s „ problémovými žáky“ I. (str.63-77).*
.....

5. *Jak lépe vycházet s „ problémovými žáky“ II. (str. 77-89).*
.....

6. *Jak lépe vycházet s „ problémovými žáky“III. (str. 90-106).*
.....

5.4. Agresivita a šikana. Analýza a interpretace příběhů o agresivitě a šikaně ve škole.

Profilující otázky:

1. Kamil Kopecký, René Szotkowski, Denis Gibadulin: Kyberšikana, sexting a rizikové seznamování českých dětí v prostředí internetu, 10-17.⇒ (Časopis Komenský –viz příloha)
.....

12.4. Skryté kurikulum.

Analýza a interpretace dat z publikace: Lojdová K. (2015). Skryté kurikulum, žité příběhy, narativy studentů učitelství o škole. *Pedagogická orientace*, 25(5), 649–670.
Zadání seminárního úkolu 1: Tvorba narativu na téma “Můj největší průšvih ve škole”

Profilující otázky:

1. Lucie Jarkovská: Máma je doma, doma u mimina aneb Gender ve škole, 12-17.⇒ (Časopis Komenský –viz příloha)
.....
2. Alena Chládková: Jak na problémové chování žáků? Nechme se inspirovat Finskem. 24–27.⇒ (Časopis Komenský –viz příloha)
.....
3. Zuzana Šalamounová: V kůži někoho jiného, 32–35.⇒ (Časopis Komenský –viz příloha)
.....
4. Kateřina Lojdová: S Eliškou Sokolovskou o inkluzivním vzdělávání, speciálním školství a tom, co je fér, 5–8.⇒ (Časopis Komenský –viz příloha)
.....

19.4. Seminární úkol: Převyprávění vlastního příběhu z pohledu učitele

Srovnávání perspektivy žáka a učitele v příběhu. Tvorba doporučení pro vlastní pedagogickou praxi.

26.4. Analýza narativů “Můj největší průšvih ve škole” všech účastníků v seminární skupině (anonymizovaně).

Tvorba typologie žákovské nonkonformity a problémového chování. Intepretace příčin nonkonformity a problémového chování. Hledání možných řešení.

2.5. Závěrečná kolokvijní rozprava.

Články z časopisu Komenský, které jsou online na
<http://www.ped.muni.cz/komensky/predesle-rocniky>

Číslo 01, září 2012

Klára Šedová: Mocenské konstelace ve výuce I:
Když žáci učitelům „zobou z ruky“, 13-15. ⇒

Číslo 02, listopad 2012

Michal Rigel: Vývoj kázeňských postihů na školách v
českých zemích aneb Vyhání metla děti z pekla? 12-16. ⇒

Klára Šedová: Mocenské konstelace ve školní třídě II:
Když učitelé hrají přesilovku, 17-20. ⇒

Číslo 03, březen 2013

Jarmila Bradová: Rodiče vítání: Se Zdeňkem Slejškou o
otevírání škol rodičům a rodičů školám, 5-11. ⇒

Klára Šedová: Mocenské konstelace ve školní třídě III:
Když moc cirkuluje po třídě, 21-23. ⇒

Číslo 04, květen 2013

Kateřina Lojdová: S Eliškou Sokolovskou o inkluzivním
vzdělávání, speciálním školství a tom, co je fér, 5-8. ⇒

Klára Šedová: Mocenské konstelace ve školní třídě IV:
Když nastane tahanice, 28-31. ⇒

Aleš Máchal: O některých mýtech v environmentální
výchově, 9-13. ⇒

Zuzana Šalamounová: V kůži někoho jiného, 32-35. ⇒

Číslo 01, září 2013

Jarmila Bradová: Hledání logiky ve výchově bez trestů.
S Václavem Martinem o školní nekázní a nelogičnosti trestání,
5-10 ⇒

Alena Chládková: Jak na problémové chování žáků? Nechme
se inspirovat Finskem. 24-27. ⇒

Číslo 04, červen 2014

Jak učit o globálních problémech pomocí příběhu, 10-15. ⇒
Lenka Slepíčková, Kateřina Sayoud Solárová: Global Storylines
aneb 10-13. ⇒

Číslo 01, září 2014

Jana Kratochvílová: Rituály v životě jedné školy, 19-26. ⇒

Poradna: Šikana mimo školu ⇒

Číslo 02, prosinec 2014

Kamil Kopecký, René Szotkowski, Denis Gibadulin: Kyberšikana,
sexting a rizikové seznamování českých dětí v prostředí
internetu, 10-17. ⇒

Poradna: Důvěra mezi školou a rodiči ⇒

Číslo 03, březen 2015

Lucie Jarkovská: Máma je doma, doma u mimina aneb Gender ve
škole, 12-17. ⇒